

สาระสำคัญ

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันสำคัญที่พุทธศาสนิกชนทั่วโลกพร้อมเพรียงกันทำพิธีด้วยการบูชา เพื่อระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย เพราะเมื่อวาระวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเวียนมาถึง จะมีการบูชาด้วยเครื่องสักการะ และมีการเวียนเทียน ทำบุญ รักษาศีลอุโบสถ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมในวันสำคัญแต่ละวัน ศาสนพิธีเป็นพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธต้องปฏิบัติ เพราะการดำเนินชีวิตของพุทธบริษัทที่จะรักษาสืบทอดพระพุทธศาสนาไว้ได้ นอกเหนือจากการเรียนรู้ถึงหลักธรรมแล้ว จะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วย โดยวิธีการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่ตนเองและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายเกี่ยวกับประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยได้
2. สามารถอธิบายประวัติและความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันวิสาขบูชาในฐานะเป็นวันสำคัญสากลได้
3. สามารถอธิบายถึงหลักปฏิบัติตน การฟังพระธรรมเทศนา การแต่งกายในการประกอบศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข การประพฤติวิริติ ในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญได้
4. สามารถปฏิบัติตามระเบียบศาสนพิธีเนื่องในพิธีทำบุญ งานมงคลและอวมงคล และการปฏิบัติเนื่องในการนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้งพระพุทธรูปและเครื่องบูชา การวางค้ายสาขสิญจน์ การปลุกเสกอาสนะ การเตรียมเครื่องรับรอง และการจุดธูปเทียนได้
5. สามารถอธิบายข้อปฏิบัติในวันเสด็จพระ การถวายข้าวพระพุทธ การถวายไทยธรรม และการกรวดน้ำได้

คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียน

1. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 15 ข้อ เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน
3. ศึกษาเนื้อหาทุกหน้าตามลำดับ
4. ทำกิจกรรมลงในกระดาษคำตอบ
5. ตรวจสอบคำตอบจากแบบเฉลยคำตอบในภาคผนวก ข้อใดที่นักเรียนตอบผิดให้ย้อนกลับไปศึกษาเนื้อหาอีกครั้ง แล้วตอบคำถามใหม่
6. เมื่อศึกษาเนื้อหาและตอบคำถามครบทุกกิจกรรมแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 15 ข้อ
7. ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนในภาคผนวก
8. นำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน เพื่อตรวจสอบการพัฒนา

วิชา ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม	แบบทดสอบก่อนเรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รหัสวิชา ส33201		หน่วยการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี		

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท ☒

ลงในกระดาษคำตอบ

- วันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเป็นครั้งแรก ตรงกับวันใด
 - วันมาฆบูชา
 - วันวิสาขบูชา
 - วันอัฐมีบูชา
 - วันอาสาฬหบูชา
- นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ใดสำคัญที่สุดในวันจาตุรงคสันนิบาต
 - วันนั้นเป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวง
 - วันนั้นพระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์
 - พระภิกษุที่มาประชุมล้วนเป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น
 - พระภิกษุที่มาประชุมล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา
- วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดมีการจัดพิธีเฉพาะในบางวัด และไม่มีการเวียนเทียน
 - วันมาฆบูชา
 - วันอัฐมีบูชา
 - วันวิสาขบูชา
 - วันอาสาฬหบูชา
- ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราคิดปฏิบัติตนเช่นไร มากที่สุด
 - หัดนั่งวิปัสสนา
 - ประกอบศาสนกิจ
 - ไปทำกิจกรรมที่วัด
 - ละเว้นการทำชั่ว

5. เหตุใดจึงกำหนดให้มีการเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 - ก. เพื่อแสดงออกถึงความเคารพ
 - ข. เพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี
 - ค. เพื่อทำตามความนิยมที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา
 - ง. เพื่อน้อมรำลึกถึงพระคุณของพระรัตนตรัย
6. เหตุใดวันวิสาขบูชา จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นวันสำคัญสากลของโลก
 - ก. เพราะชาวพุทธมีทั่วโลก
 - ข. เพราะชาวโลกให้การยอมรับ
 - ค. เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมสั่งสอนมนุษย์
 - ง. เพราะเป็นศาสนาสากล
7. ในการถวายข้าวพระพุทธ ควรปฏิบัติเช่นไร
 - ก. กราบ 3 ครั้งแล้วยกประเคน
 - ข. กราบ 3 ครั้ง กล่าวคำบูชา แล้วยกประเคน
 - ค. กล่าวคำบูชา แล้วยกประเคน
 - ง. ประนมมือ กล่าวคำบูชา แล้วยกประเคน
8. ประเทศไทย จัดพิธีมาฆบูชาเป็นครั้งในสมัยรัชกาลใด
 - ก. รัชกาลที่ 1
 - ข. รัชกาลที่ 2
 - ค. รัชกาลที่ 3
 - ง. รัชกาลที่ 4
9. ประเทศไทยมีการเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชา ตั้งแต่สมัยใด
 - ก. สมัยกรุงสุโขทัย
 - ข. สมัยกรุงศรีอยุธยา
 - ค. สมัยกรุงธนบุรี
 - ง. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
10. การนิมนต์พระสงฆ์มาประกอบพิธี ข้อใดไม่ควรทำ
 - ก. นิมนต์พระสงฆ์ด้วยตนเอง
 - ข. นิมนต์ทางโทรศัพท์
 - ค. นิมนต์ด้วยวาจา
 - ง. ให้ผู้อื่นนิมนต์ให้

11. ข้อใดเป็นการสรุปเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ได้เหมาะสมที่สุด
 - ก. เป็นรากฐานประเพณีพิธีกรรมของไทย
 - ข. ทำให้มีเวลาปฏิบัติศาสนกิจ
 - ค. ช่วยสร้างความสงบสุขให้สังคม
 - ง. ช่วยลด เลิก ละ อบายมุข
12. ควรกรวดน้ำตอนใด
 - ก. เมื่อถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์
 - ข. เมื่อพระสงฆ์กล่าวคำขึ้นต้นด้วยคำว่า สัพพะ...
 - ค. เมื่อพระสงฆ์กล่าวคำขึ้นต้นด้วยคำว่า ขณ...
 - ง. เมื่อพระสงฆ์เสร็จพิธีกล่าวคำให้พร
13. การตั้งโตะหมู่บูชาควรตั้งด้านใดของพระสงฆ์องค์ประธาน
 - ก. ด้านขวา
 - ข. ด้านซ้าย
 - ค. ด้านขวาหรือซ้ายก็ได้
 - ง. ด้านใดก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานที่
14. ระหว่างที่พระสงฆ์กำลังฉันภัตตาหาร เจ้าภาพควรปฏิบัติเช่นไร จึงจะถือว่าเหมาะสม
 - ก. ขวนทานสนทนาธรรม
 - ข. ชักถามถึงรสชาติของอาหาร
 - ค. ดูแลปรนนิบัติท่าน
 - ง. ป้องกันผู้อื่นรบกวน
15. ถ้าท่านจะทำการนิมนต์พระไปในงานอวมงคล ท่านควรนิมนต์พระกี่รูป จึงจะสอดคล้องกับธรรมเนียมนิยม
 - ก. จำนวนคี่ เช่น 7 หรือ 9 รูป
 - ข. จำนวนคู่ เช่น 8 หรือ 10 รูป
 - ค. จำนวนคี่ หรือจำนวนคู่ก็ได้
 - ง. ไม่จำกัดจำนวน

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เป็นวันที่มีเหตุการณ์ที่สำคัญ อันเนื่องด้วยพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า เหตุการณ์ที่สำคัญดังกล่าว เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่พุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า คือบริษัทสี่อันได้แก่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ให้น้อมรำลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยในหลักที่สำคัญ เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อจรรโลงให้พระพุทธศาสดาร่างคงอยู่สถิตสถาพร เป็นคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ตนเอง และแก่สัตว์โลกทั้งปวง ซึ่งมีใจจำกัดอยู่เพียงมนุษยชาติเท่านั้น

วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เป็นวันที่มีเหตุการณ์ที่สำคัญ อันเนื่องด้วยพระรัตนตรัย

ที่มาของภาพ <http://www.chomthai.com/forum/view.php?qID=1710> (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

ประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันวิสาขบูชา

ความหมาย

คำว่า “วิสาขบูชา” หมายถึงการบูชาในวันเพ็ญเดือน 6 วิสาขบูชาย่อมาจาก “วิสาขปุณณมีบูชา” แปลว่า “การบูชาในวันเพ็ญเดือนวิสาขะ” ถ้าปีใดมีอธิกมาส คือ มีเดือน 8 สองหน ก็เลื่อนไปเป็นกลางเดือน 7

ความสำคัญ

ความสำคัญ วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญยิ่งทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ประสูติ คือเกิด ได้ตรัสรู้ คือสำเร็จ ได้ปรินิพพาน คือ ดับ เกิดขึ้นตรงกันทั้ง 3 คราวคือ

1. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะ ประสูติที่พระราชอุทยานลุมพินีวัน ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับเทวทหะ เมื่อวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ปี ก่อนพุทธศักราช 80 ปี
2. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้าเมื่อพระชนมายุ 35 พรรษา ณ ใต้ร่มไม้ศรีมหาโพธิ์ ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ในตอนเช้ามืดวันพุธ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ปีระกา ก่อนพุทธศักราช 45 ปี หลังจากออกผนวชได้ 6 ปี ปัจจุบันสถานที่ตรัสรู้แห่งนี้เรียกว่า พุทธคยา เป็นตำบลหนึ่งของเมืองคยา แห่งรัฐพิหารของอินเดีย
3. หลังจากตรัสรู้แล้ว ได้ประกาศพระศาสนา และโปรดเวไนยสัตว์ได้ 45 ปี พระชนมายุได้ 80 พรรษา ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน เมื่อวันอังคาร ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ปีมะเส็ง ณ ศาถาโนทยาน ของมัลลกษัตริย์ เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ (ปัจจุบันอยู่ในเมือง กุสินคร) แคว้นอุตตรประเทศ ประเทศอินเดีย

ที่มาของภาพ <http://www.dhammajak.net/board/viewtopic.php?t=15904> (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

นับว่าเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง ที่เหตุการณ์ทั้ง 3 เกี่ยวกับวิถีชีวิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีช่วงระยะเวลาห่างกันนับเวลาหลายสิบปี บังเอิญเกิดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 6 ดังนั้นเมื่อถึงวันสำคัญ เช่นนี้ ชาวพุทธทั้งคฤหัสถ์ และบรรพชิตได้พร้อมใจกันประกอบพิธีบูชาพระพุทธองค์เป็นการพิเศษ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณ พระปัญญาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณ ของพระองค์ท่านผู้เป็นดวงประทีปของโลก

เหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น 3 ประการ ในวันวิสาขบูชา

ประสูติ

เป็นวันประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ ณ ลุมพินีสถาน เมื่อวันเพ็ญเดือน 6 ตรงกับวันศุกร์ขึ้น 15 ค่ำ ปีกอ ก่อนพุทธศักราช 80 ปี เมื่อพระนางสิริมหามายา พระมเหสีของพระเจ้าสุทโธทนะ แห่งกรุงกบิลพัสดุ์ ทรงพระครรภ์แก่จวนจะประสูติ พระนางได้รับพระบรมราชานุญาต จากพระสวามี

พระพุทธองค์ประสูติ ณ ลุมพินีสถาน

ให้แปรพระราชฐานไปประทับ ณ กรุงเทวทหะ ซึ่งเป็นพระนครเดิมของพระนางเพื่อประสูติในตระกูลของพระนางตามประเพณีนิยมในสมัยนั้น ขณะเสด็จแวะพักผ่อนพระอิริยาบถใต้ต้นสาละ ณ สวนลุมพินีวัน พระนางก็ได้ประสูติพระโอรส ณ ใต้ต้นสาละนั้น ครั้นพระกุมารประสูติได้ 5 วัน ก็ได้รับการถวายพระนามว่า “สิทธัตถะ” ซึ่งต่อมาพระองค์ได้ออกบวชจนบรรลุนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ สำเร็จเป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า จึงถือว่าวันนี้เป็นวันประสูติของพระพุทธเจ้า

ที่มาของภาพ http://www.watthaprajareanpot.com/main/v_visakabucha.php (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

ตรัสรู้

เป็นวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ อนุตรสัมโพธิญาณ ณ ร่มพระศรีมหาโพธิ์บัลลังก์ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เมื่อวันเพ็ญเดือน 6 ก่อนพุทธศักราช 45 ปี การตรัสรู้มีอายุ 4 คือของจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ของพระพุทธเจ้า เป็นการตรัสรู้อันยอดเยี่ยม ไม่มีผู้เสมอเหมือน วันตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า จึงจัดเป็นวันสำคัญ เพราะเป็นวันที่ให้เกิดมีพระพุทธเจ้าขึ้นในโลกชาวพุทธทั่วไป จึงเรียกวันวิสาขบูชาว่า วันพระพุทธ(เจ้า) อันมีประวัติว่า พระมหานุรุทธทรงบำเพ็ญเพียรต่อไป ที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้น ทรงเริ่มบำเพ็ญสมาธิให้เกิดในพระทัย เรียกว่าการเข้า “ฌาน” เพื่อให้บรรลุ “ญาณ” จนเวลาผ่านไปจนถึง

ยามต้น : ทรงบรรลุ “ปฐมเพณิवासานุตินญาณ” คือทรงระลึกชาติในอดีตทั้งของตนเองและผู้อื่น

ยามสอง : ทรงบรรลุ “จุตูปปาตญาณ” คือการรู้แจ้งการเกิดและดับของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

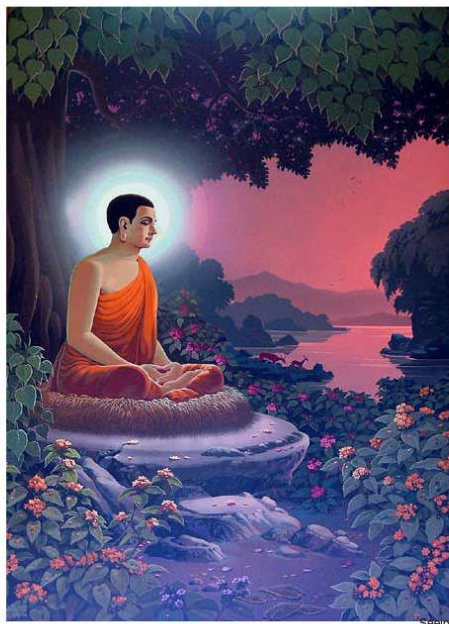

ยามสาม : ทรงบรรลु “อัสวักขญาณ” คือรู้วิธีกำจัดกิเลสด้วย อริยสัจสี่ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในคืนวันเพ็ญเดือน 6 ซึ่งขณะนั้น พระพุทธองค์มี พระชนมายุได้ 35 พรรษา

ธรรมะที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ อริยสัจ 4 หรือ ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่

1. ทุกข์ คือ ความลำบาก ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
2. สมุทัย คือ เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์
3. นิโรธ คือ ความดับทุกข์ และ
4. มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งทุกข์

ทั้ง 4 ข้อนี้ถือเป็นสังขธรรม เรียกว่า อริยสัจ เพราะเป็นสิ่งที่พระอริยเจ้าทรงค้นพบ เป็นสังขธรรม ขั้นสูง ประเสริฐกว่าสังขธรรมสามัญทั่วไป

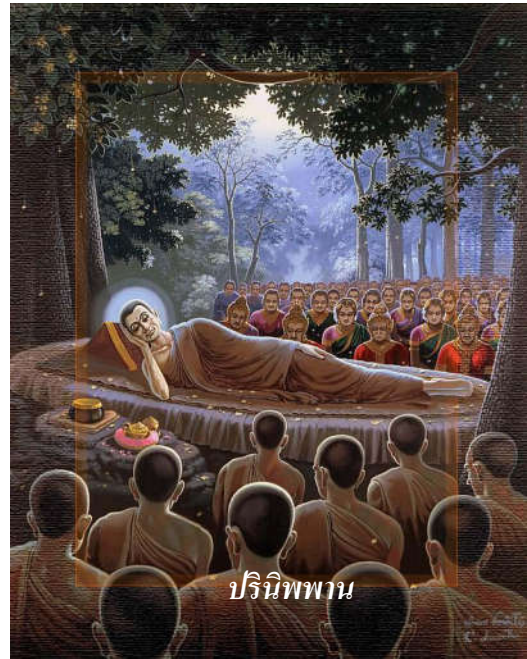
**พระพุทธเจ้าตรัสรู้ อนุตรสัมโพธิญาณ ณ ร่มพระศรีมหาโพธิ์บัลลังก์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา
ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เมื่อวันเพ็ญเดือน 6 ปัจจุบันคือที่ตั้งของพุทธคยา
จังหวัดคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย**

ที่มาของภาพ <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=257596> (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

ปรินิพพาน

เป็นวันปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ ร่มไม้รัง (ต้นสาละ) คู่ ในสวนโนทยานของมัลลกะยศิรย์ ใกล้เมืองกุสินารา เมื่อวันเพ็ญเดือน 6 ก่อนพุทธศักราช 1 ปี วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน (ดับสังขาร ไม่กลับมาเกิดสร้างชาติ สร้างภพอีกต่อไป) การปรินิพพานของพระพุทธเจ้าก็ถือเป็นวันสำคัญของชาวพุทธทั่วโลก เพราะชาวพุทธทั่วโลกได้สูญเสียดวงประทีปของโลก เป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่และครั้งสำคัญชาวพุทธทั่วไปมีความเศร้าสลดเสียใจและอาลัยสุดจะพรรณนา อันมีประวัติว่าเมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสรู้และแสดงธรรมมาเป็นเวลานานถึง 45 ปี ซึ่งมีพระชนมายุได้ 80 พรรษา ได้ประทับจำพรรษา ณ เวฬุคาม ใกล้เมืองเวสาลี แคว้นวัชชี ในระหว่างนั้นทรงประชวรอย่างหนัก ครั้นเมื่อถึงวันเพ็ญเดือน 6 พระพุทธองค์กับพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย ก็ไปรับภัตตาหารบิณฑบาตที่บ้านนายจุนทะ ตามคำกราบทูลนิมนต์ พระองค์เสวยสุกรมัททวะที่นายจุนทะตั้งใจทำถวาย ก็เกิดอาพาธลง แต่ทรงอดกลั้นมุ่งเสด็จไปยังเมืองกุสินารา ประทับ ณ ป่าสาละ เพื่อเสด็จดับขันธปรินิพพาน ในราตรีนั้น ได้มีปริพาชกผู้หนึ่ง ชื่อสุกัททะขอเข้าเฝ้า และได้อุปสมบทเป็นพระพุทธสาวกองค์สุดท้าย เมื่อถึงยามสุดท้ายของคืนนั้น พระพุทธองค์ก็ทรงประทานปัจฉิมโอวาทว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันว่าสังขารทั้งหลายย่อมมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงยังกิจทั้งปวงอันเป็นประโยชน์ของตนและประโยชน์ของผู้อื่นให้บริบูรณ์ด้วยความไม่ประมาทเถิด” หลังจากนั้นก็ได้เสด็จเข้าดับขันธปรินิพพาน ในราตรีเพ็ญเดือน 6 นั้น

ที่มาของภาพ <http://larndham.net/index.php?showtopic=30502&st=710>
(เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

สถานที่ตั้งพระศพพระพุทธองค์เป็นเวลา 7 วัน
เพื่อพุทธบริษัททั้งหลายได้ถวายสักการะ

ณ เมืองกุสินารา

ที่มาของภาพ

<http://larndham.net/index.php?showtopic=33532&st=368> (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

มกุฏพันธเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพ เมืองกุสินารา

ที่มาของภาพ <http://larndham.net/index.php?showtopic=33532&st=368> (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

ประวัติความเป็นมาของวันวิสาขบูชาในประเทศไทย

วันวิสาขบูชานี้ ปรากฏตามหลักฐานว่า ได้มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งสันนิษฐานว่า คงจะได้แบบอย่างมาจากลังกา กล่าวคือ เมื่อประมาณ พ.ศ. 420 พระเจ้าภาติกุราช กษัตริย์แห่งกรุงลังกา ได้ประกอบพิธีวิสาขบูชาอย่างมโหฬาร เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา กษัตริย์ลังกาในรัชกาลต่อ ๆ มา ก็ทรงดำเนินรอยตาม แม้ปัจจุบันก็ยังถือปฏิบัติอยู่

สมัยสุโขทัยนั้น ประเทศไทยกับประเทศลังกา มีความสัมพันธ์ด้านพระพุทธศาสนาใกล้ชิดกันมากพระสงฆ์ชาวลังกา ได้เดินทางเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเชื่อว่าได้้นำการประกอบพิธีวิสาขบูชามาปฏิบัติในประเทศไทยด้วย

ในหนังสืองานพมาศได้กล่าวบรรยายการประกอบพิธีวิสาขบูชาสมัยสุโขทัยไว้ พอสรุปใจความได้ว่า “เมื่อถึงวันวิสาขบูชา พระเจ้าแผ่นดิน ข้าราชการบริพาร ทั้งฝ่ายหน้า และฝ่ายใน ตลอดจนประชาชนชาวสุโขทัยทั่วทุกหมู่บ้านทุกตำบล ต่างช่วยกันทำความสะอาดประดับตกแต่งพระนครสุโขทัยเป็นการพิเศษ ด้วยดอกไม้ของหอม จุดประทีปโคมไฟแลดูสว่างไสวไปทั่วพระนคร เป็นการอุทิศบูชาพระรัตนตรัย เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน พระมหากษัตริย์ และบรมวงศานุวงศ์ ก็ทรงศีลและทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ ครั้นตกลเวลาเย็น ก็เสด็จพระราช ดำเนิน พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ และนางสนองพระโอรสตลอดจนข้าราชการทั้งฝ่ายหน้าและฝ่ายในไปยังพระอารามหลวง เพื่อทรงเวียนเทียนรอบพระประธาน”

ส่วนชาวสุโขทัยชวนกันรักษาศีลฟังธรรมเทศนา ถวายสลากภัต ถวายสังฆทาน ถวายอาหาร บิณฑบาต แต่พระภิกษุ สามเณรบริจาครูปพระเป็นทานแก่คนยากจน คนกำพร้า คนอนาถา คนแก่ คนพิการ บางพวกก็ชวนกันสละทรัพย์ ปลอยสัตว์ 4 เท้า 2 เท้า และเต่า ปลา เพื่อชีวิตสัตว์ ให้เป็นอิสระ โดยเชื่อว่าจะทำให้คนอายุ ยืนยาวต่อไป

บริเวณวัดมหาธาตุ อุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัย

ที่มาของภาพ http://www.thai-tour.com/wb/view_topic.php?id_topic=475 (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

ในสมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นด้วยอำนาจอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ เข้าครอบงำประชาชนคนไทย และมีอิทธิพลสูงกว่าอำนาจของพระพุทธศาสนา จึงไม่ปรากฏหลักฐานว่า ได้มีการประกอบพิธีบูชาในวันวิสาขบูชา จนมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2360) ทรงดำริกับสมเด็จพระสังฆราช (มี) สำนักวัดราชบูรณะ มีพระราชประสงค์จะให้ฟื้นฟู การประกอบพระราชพิธีวันวิสาขบูชาขึ้นใหม่ โดยสมเด็จพระสังฆราช ถวายพระพรให้ทรงทำขึ้น เป็นครั้งแรกในวันขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 6 พ.ศ. 2360 และให้จัดทำตามแบบอย่างประเพณีเดิมทุกประการ เพื่อมี พระประสงค์ให้ประชาชนประกอบ การบุญการกุศลเป็นหนทางเจริญอายุ และอยู่เย็นเป็นสุขปราศจากทุกข์โศกโรคภัย และอุปัทวันตรายต่าง ๆ โดยทั่วหน้ากัน

ฉะนั้น การประกอบพิธีในวันวิสาขบูชาในประเทศไทย จึงได้รื้อฟื้นให้มีขึ้นอีกครั้งหนึ่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 และถือปฏิบัติมาจวบจนกระทั่งปัจจุบัน

การจัดงานเฉลิมฉลองในวันวิสาขบูชาที่ยิ่งใหญ่กว่าทุกยุคทุกสมัย คงได้แก่การจัดงานเฉลิมฉลอง วันวิสาขบูชา พ.ศ. 2500 ซึ่งทางราชการเรียกว่างาน “ฉลอง 25 พุทธศตวรรษ” ตั้งแต่วันที่ 12 ถึง 18 พฤษภาคม รวม 7 วัน ได้จัดงานส่วนใหญ่ขึ้นที่ท้องสนามหลวง ส่วนสถานที่ราชการและวัดอารามต่างๆ ประดับธงทิวและโคมไฟสว่างไสวไปทั่วพระ ราชาอาณาจักร ประชาชนถือศีล 5 หรือศีล 8 ตามศรัทธาตลอดเวลา 7 วัน มีการอุปสมบทพระภิกษุสงฆ์รวม 2,500 รูป ประชาชนงดการฆ่าสัตว์ และงดการดื่มสุรา ตั้งแต่วันที่ 12 ถึง 14 พฤษภาคม รวม 3 วัน มีการก่อสร้างพุทธมณฑล จัดภัตตาหารเลี้ยงพระภิกษุสงฆ์วันละ 2,500 รูป ตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารแก่ประชาชน วันละ 200,000 คน เป็นเวลา 3 วัน ออกกฎหมาย สงวนสัตว์ป่าในบริเวณนั้น รวมถึงการฆ่าสัตว์ และจับสัตว์ในบริเวณวัด และหน้าวัดด้วย และได้มีการปฏิบัติธรรมอันยิ่งใหญ่ อย่างพร้อมเพรียงกัน เป็นกรณีพิเศษ ในวันวิสาขบูชาปีนั้นด้วย

พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ที่มาของภาพ http://andaman-amulet.blogspot.com/2009/02/blog-post_06.html (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

องค์การสหประชาชาติกำหนดให้
วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญของโลก

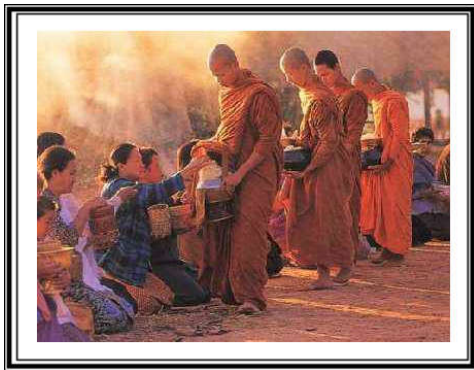

หลักธรรมสำคัญที่ควรนำมาปฏิบัติ

อริยสัจ 4

อริยสัจ 4 คือ ความจริงอันประเสริฐ หมายถึงความจริงของชีวิตที่ไม่ผันแปร เกิดมีได้แก่ทุกคน มี 4 ประการ คือ

1. **ทุกข์** ได้แก่ปัญหาของชีวิตพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ก็เพื่อให้ทราบว่ามนุษย์ทุกคนมีทุกข์เหมือนกัน ทั้งทุกข์ขั้นพื้นฐาน และทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ทุกข์ขั้นพื้นฐานคือทุกข์ที่เกิดจากการเกิด การแก่ และการตาย ส่วนทุกข์ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน คือทุกข์ที่เกิดจากการพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ทุกข์ที่เกิดจากการประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รัก ทุกข์ที่เกิดจากไม่ได้ตั้งใจปรารถนา รวมทั้งทุกข์ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้านต่าง ๆ อาทิ ความยากจน
2. **สมุทัย** คือ เหตุแห่งปัญหาพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ก็เพื่อให้ทราบว่า ทุกข์ทั้งหมดซึ่งเป็นปัญหาของชีวิตล้วนมีเหตุให้เกิดเหตุ นั้น คือ ตัณหา อันได้แก่ความอยากได้ต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยความยึดมั่น
3. **นิโรธ** คือ การแก้ปัญหาได้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ก็เพื่อให้ทราบว่า ทุกข์คือปัญหาของชีวิตทั้งหมดที่สามารถแก้ไข ได้นั้นต้องแก้ไขตามทางหรือวิธีแก้ 8 ประการ
4. **มรรค** การปฏิบัติเพื่อจำกัดทุกข์ เพื่อหลุดพ้นจากทุกข์ การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมาย การแก้ปัญหาที่ต้องการ

กิจกรรมวันวิสาขบูชา

ที่มาของภาพ <http://krunitaya.nakhapat.ac.th/images/images-af1.jpg> (เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2548)

การปฏิบัติตนในวันวิสาขบูชา

1. **อามิสบูชา** การบูชาด้วยสิ่งของมีดอกไม้มัน รูปเทียน เป็นต้น
2. **ปฏิบัติบูชา** การบูชาด้วยการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า มีความพร้อมเพรียงกัน ตั้งตนชอบและไม่ประมาทขาดสติสัมปชัญญะให้เป็นไปด้วยดีในวันสำคัญ ทำบุญตักบาตร ไปวัด สมาทานศีล รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ทำวัตรสวดมนต์ ถวายภัตตาหารเช้าเพล แด่พระสงฆ์ ปลอญนกลปล่อยปลา และเวียนเทียน

วิชา ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม	กิจกรรมที่ 1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รหัสวิชา ส33201		หน่วยการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง วันวิสาขบูชา		
ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....		

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาคือวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง

.....

2. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่

.....

.....

3. วันวิสาขบูชาตรงกับวันใด มีความสำคัญอย่างไร

.....

4. วันวิสาขบูชาในประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นในสมัยใด

.....

5. ประเทศไทยประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นพระราชพิธีขึ้นในสมัยใด

.....

6. ชาวพุทธควรปฏิบัติกิจกรรมใดบ้างในวันวิสาขบูชา

.....

.....

7. หากนักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมในข้อ 5 จะเกิดผลต่อนักเรียนและสังคมอย่างไร

.....

.....

8. ธรรมเนียมที่มักใช้เทศน์ในวันวิสาขบูชาคือเรื่องใด

.....

9. นักเรียนสามารถใช้หลักธรรม ความกตัญญู ต่อผู้ใดได้บ้าง.....

.....

10. ในฐานะที่เป็นชาวพุทธเราสามารถแสดงถึงความรู้คุณของพระพุทธเจ้าได้อย่างไรบ้าง

.....

.....